

Maa- ja metsätalousvaliokunta 27.02.2024

Asia: U 4/2024 vp Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi seurantakehyksestä selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten

Lausunnon antaja:

Maa- ja metsätalousyrittäjä, metsänomistaja Ville Isoniemi, Ilmajoki

Metsänomistajan näkemyksiä seurannasta

- Suomessa on jo tällä hetkellä olemassa erittäin laaja ja kattava, yksityiskohtainen kuviotieto koko maan metsistä. Valtakunnan metsien inventointitulokset ovat saatavilla jo yli 100 vuoden ajalta. Suomen metsistä valtaosa on yksityisten metsänomistajien omistamia, joten aina kun tuodaan julkiseksi metsävaratietoja, se koskettaa isoa joukkoa. Suomessa on noin 600 000 metsänomistajaa ja välillisesti metsänomistus koskettaa vieläkin suurempaa joukkoa.
- Jo tällä hetkellä on valtavasti avointa dataa kaikkien saatavilla. Esimerkiksi minä näen metsänomistajana koko Suomen metsien kuviotiedot, luontokohteet, metsänkäyttöilmoitukset, kamera ilmoitukset, suojeltavat kymppipykälän kohteet, muinaismuistot, liito-oravat, latvuspintamallit, vinovalovarjosteet, väärävärikuvat, puuston määrät, iän ja puulajikohtaiset kuutiomäärät yms.
- Dataa on julkisesti saatavilla metsiin liittyen satoja erilaisia karttatasoja esimerkiksi Paikkatietoikkunan kautta. Pelkona on jo nytkin tämän datan väärinkäyttö. 10 sekunnissa saan tälläkin hetkellä selville naapurin omistaman tilan euromääräisen arvon tai vaikkapa montako kuutiota naapurin metsässä on mitäkin puulajia, se on yhden klikkauksen päässä. Tämän mahdollistaa avoin metsävaratieto. Myös kiinteistön omistajatiedot saa selville muutamalla klikkauksella kuka tahansa.
- Metsistä ei saada luotettavaa tietoa laserkeilauksella tai satelliitin kautta, tuotettu tieto voi olla väärää ja epätarkkaa. Koska tieto on paikkasidonnaista, väärä tieto voi johtaa metsänomistajan oikeusturvan rikkomiseen tai aiheettomaan sanktioon.
- Edes metsäammattilaiset eivät pysty tulkitsemaan ilmakuvilta, väärävärikuvilta tai laserkeilausaineistosta puuston ikää, saati sitten luontotyyppejä, uhanalaisia kasveja tai lintuja. Jo pelkästään puulajien erottaminen toisistaan on monesti tekemätön paikka, virhemarginaali on iso.

- Metsävaratiedot ovat paikkasidonnaisia ja siten yksityiseen metsänomistajaan yhdistettävissä. Kun puhutaan yksityisen metsänomistajan metsäomaisuudesta, niin se on verrattavissa siihen, että jokaisen suomalaisen varallisuus tai pankkitilin saldo tuotaisiin julkisesti kaikkien nähtäville.
- Päätökset metsiin liittyvissä kysymyksissä tulee säilyttää kansallisen päätäntävällän alla. Suomessa on maailman paras metsäosaaminen ja metsien omistusmuoto poikkeaa monesta muusta maasta hyvinkin paljon. Suomalaiset metsät ovat aidosti metsää, eikä mitään puistoja tai maisemanhoidollisia puurykelmiä. Suomi seisoo puujaloillaan myös heikkoina hetkinä.
- Porkkana toimii kaikissa toimenpiteissä keppiä paremmin. Kun metsänomistajan päätäntävaltaa rajoitetaan, niin se aiheuttaa yleensä vastareaktion. Esimerkkinä aavistushakkuut vanhoihin metsiin ja mahdollisesti luontoarvoja sisältäviin kohteisiin. Tehdään varmuuden vuoksi avohakkuu, koska riskinä on pakkosuojelu tai käytön rajoite, jonka maksajaksi metsänomistajat joutuvat lähes aina, valitettavasti.
- Vapaaehtoisuuteen perustuva Metso-ohjelma on hyvä ja toimiva esimerkki. Metso-suojeluun on tarjolla kohteita paljon enemmän kuin pystytään ottamaan. Metso-ohjelmasta on hyvä ottaa mallia! EU:n ei pidä antaa puuttua Suomessa harjoitettavaan metsätalouteen.
- Suomessa on valtava määrä Luonnonvarakeskuksen koealoja metsissä. Nyt koetoimintaa on supistettu ja rahoitusta leikattu. Isot määrärahalleikkaukset koskevat myös Metsäkeskusta, joka supistaa toimintojaan erittäin rajulla otteella. Nämä toimet ovat täysin ristiriidassa Euroopan komission ehdotukseen nähden. Vai onko näiden leikkauksien tarkoituksena ulkoistaa kaikki metsien käyttöön liittyvä päätäntä EU:lle, jossa Suomen metsien tuntemus on hyvin hataralla pohjalla? Jos metsävaratietoja ei ylläpidetä kotimaisin voimin, tai metsiä koskevia lakeja ja säädöksiä ei valvota riittävästi, niin varmasti EU:ssa asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

- Metsillä on paljon taloudellista arvoa omistajilleen, joten aina kun määritellään metsien käytölle rajoitteita, sanktioita tai käyttöä rajoittavia tekijöitä suoranaisesti tai välillisesti esimerkiksi teollisuuden puun käytölle, niin se kohdistuu taloudellisina heikennyksinä yksityisille ihmisille ja perheille. Vakava esimerkki on HCV-alueet, joiden puuta ei kukaan osta, mutta tästä ei myöskään metsänomistaja saa suojelukorvauksia.
- Kyseessä on **yksityisten ihmisten omaisuus**, tätä ei muisteta mainita, saati painottaa riittävästi, eikä rajoitteista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä huomioida millään tavalla metsänomistajan kannalta. Aiheutuneet haitat, rajoitteet ja tulonmenetykset on korvattava täysimääräisenä metsänomistajille.
- Kaiken tiedonkeruun perusteena on oltava tarve. Metsänomistajana kyseenalaistan voimakkaasti, mihin EU:ssa tätä kaikkea tietoa tarvitaan ja mihin tämän tiedonkeruun aineistoa tullaan käyttämään?
- Artiklat ovat osin niin vaikea selkoisia, että sellaisenaan niistä ei tavallinen metsänomistaja ymmärrä puoliakaan. Tavoitteena on oltava, että ei tule tulkinnanvaraisuutta ja artiklat ovat selkeitä ja ymmärrettäviä.
- Iki- ja aarniometsien määritelmä ei ole yksiselitteinen ja määritelmän on mukauduttava sen mukaisesti, missäpäin Suomea ollaan, mikä on kasvupaikka ja puulaji. On muistettava, että metsissä on usein eri-ikäistä puustoa samalla kuviolla, mutta muutama vanha puu ei tee alueesta aarniometsää.
- Suojeltavilta alueilta on voitava poistaa metsätuholaisten leviämisen estämiseksi puustoa tarpeellinen määrä metsätuholain puitteissa. Mikäli suojeltavalta alueelta leviää esimerkiksi tuholaisia viereiselle kiinteistölle, on aiheutuva vahinko korvattava täysimääräisenä.
- Mielestäni dataa on jo nyt saatavilla todellakin riittävästi ja ihan julkisesti. Olen erittäin huolestunut datan väärinkäytön mahdollisuudesta, enkä halua että EU alkaa tulkitsemaan virheellisesti satelliitista erilaisia asioita. **Satelliitista tulkinta on vaikeaa jopa avoimella pellolla**, se nähtiin viime vuonna farssina peltopuolella. **Metsässä vaikeuskerroin on vielä isompi.**

Kiitos!

Lisätietoja, kommenttia, palautetta

ville.i.86@hotmail.com

040-5800210